

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 8.2.3. Screening op ondervoeding op de polikliniek 2017

Screening op ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek: meer ziekenhuizen screenen; aandacht voor methode noodzakelijk.

Ondanks de aandacht voor het probleem ondervoeding daalt het percentage patiënten dat ondervoed is bij opname in het ziekenhuis nauwelijks. Een belangrijke reden is dat het ondervoedingsprobleem ontstaat in de periode vóór opname. Bovendien is door de steeds korter wordende ligduur de periode tijdens opname (te) kort om ondervoeding effectief te behandelen. Verschuiving van de ondervoedingszorg naar de polikliniek is een logische en noodzakelijke stap.

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de Basisset Medisch Specialistische Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) voor alle verpleegafdelingen en de preoperatieve polikliniek.¹

De resultaten van de prestatie indicatoren worden gepubliceerd op www.ziekenhuizen transparant.nl. Daarnaast publiceert de Inspectie voor de gezondheidszorg elk jaar “[Het resultaat telt](#)”. De resultaten van 2017 zijn verwerkt in vijf fact sheets (1 - screening ondervoeding kinderen, 2 - energie en eiwitinname van ondervoede kinderen gedurende opname, 3 - eiwitinname van ondervoede volwassen patiënten gedurende opname, 4 - screening op ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek en 5 - screening op ondervoeding op de polikliniek geriatrie). Deze fact sheet geeft een overzicht van de resultaten van de prestatie indicator ‘screening ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek’.

Gevraagd is:

Het percentage volwassen patiënten dat op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek (POS) is gescreend op ondervoeding

Ziekenhuizen:

Van de 91 Nederlandse ziekenhuizen hebben 75 ziekenhuizen gegevens aangeleverd. Zestien ziekenhuizen hebben geen gegevens aangeleverd². Het Maastricht UMC+ (Maastricht) en het

---

¹ <http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkits/prestatie-indicator-ondervoeding-voor-ziekenhuizen>

² De twaalf ziekenhuizen die geen gegevens aanleverden waren het Alrijne Ziekenhuis (Leiderdorp en Leiden), Antoni van Leeuwenhoek (Amsterdam), Instituut Verbeeten (Tilburg), ISALA Diaconessenhuis (Meppel), LUMC (Leiden), MAASTRO clinic (Maastricht), MCL (Leeuwarden), Oogziekenhuis (Rotterdam), Radiotherapeutisch Instituut Friesland (Leeuwarden), Radiotherapiegroep (Arnhem, Deventer en Ede), St. Anna Ziekenhuis (Geldrop), UMC Utrecht (Utrecht), Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede), Zuidwest Radiotherapeutisch Instituut (Vlissingen en Roosendaal), Zuyderland Medisch Centrum (Sittard-Geleen, Heerlen, Brunssum en Kerkrade). Data van Sint Maartenskliniek (Boxmeer) zijn geïnccludeerd in data van Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer).

Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk) hadden kleine steekproeven (≤ 50) en zijn daarom uit deze analyse geëxcludeerd. Vier ziekenhuizen gaven aan dat zij in 2017 zijn overgestapt naar nieuw EOD waardoor gegevens niet volledig zijn en/of afwijken van voorgaande jaren. Deze ziekenhuizen rapporteerden 421, 2034, 7914 en 10645 screenings en zijn niet geëxcludeerd. Alle ziekenhuizen voldeden aan de richtlijn door gegevens te verzamelen over het percentage gewichtsverlies en de BMI of MNA of MNA-SF of SNAQ of SNAQ⁶⁵⁺ of MUST.

Resultaten van de ziekenhuizen

Gemiddeld screenen de ziekenhuizen $88 \pm 14\%$ van de patiënten op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek. In 2017 waren dit 473.104 patiënten. Het percentage patiënten met screeninguitslag 'ondervoed' is gemiddeld $4,0\% \pm 2,8\%$ en varieert van 1 tot 14%.

Alle ziekenhuizen die data hebben aangeleverd, hebben schriftelijke afspraken over het behandelbeleid bij screeninguitslag 'ondervoed' op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek.

Tabel 1: Screening op ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek: het percentage gescreende patiënten en het percentage patiënten met 'screeningsuitslag ondervoed'.

Ziekenhuis	Aantal preoperatieve screenings op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek in 2017	Percentage gescreend op ondervoeding	Percentage met screeningsuitslag ondervoed
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	6344	88	4
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht en Zwijndrecht)	16863	99	3
Alexander Monro Ziekenhuis (Bilthoven)	506	99	3
AMC (Amsterdam)	8776	73	4
Amphia Ziekenhuis (Breda)	5880	82	4
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	5316	90	4
Bernhoven (Uden)	1046	44	11
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	1884	83	10
Bravis ziekenhuis (Bergen op Zoom en Roosendaal)	6472	95	3
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	10645	91	2
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	15840	82	7
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	7399	100	3
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	15440	93	7

Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis (Tilburg)	4255	83	7
Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	3515	92	4
Erasmus MC (Rotterdam)	10430	62	11
Flevoziekenhuis (Almere)	7527	80	9
Franciscus Vlietlandgroep	12655	99	4
Gelre Ziekenhuizen	10138	100	1
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	5980	100	4
HagaZiekenhuis (Den Haag)	1871	35	12
HMC (Den Haag)	13378	93	2
IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	2867	98	5
Ikazia Ziekenhuis (Rotterdam)	7158	100	1
ISALA Zwolle	16375	75	2
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	7599	83	4
LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	3261	90	3
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	7227	100	2
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	11517	97	2
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	2972	94	2
Martini Ziekenhuis (Groningen)	4653	92	5
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	9340	94	1
MC Groep (Lelystad, Dronten en Emmeloord)	3202	43	1
MC Slotervaart (Amsterdam)	2034	83	2
Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	17471	95	6
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	5490	98	3
Nij Smellinghe (Drachten)	6288	79	2
Noordwest Ziekenhuisgroep, locatie Alkmaar (Alkmaar)	11841	87	4
Noordwest Ziekenhuisgroep, locatie Den Helder (Den Helder)	3953	93	4
OLVG (Amsterdam)	15897	92	3
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	5064	96	1
Radboudumc (Nijmegen)	5907	72	8
Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	9333	88	3
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	4906	89	3
RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	2659	98	2
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	2558	93	3
Röpcke-Zweers Ziekenhuis (Hardenberg)	2749	99	2

Sint Maartenskliniek (Nijmegen)	5491	95	2
Sint Maartenskliniek (Woerden)	756	87	2
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	2625	75	3
Spaarne Gasthuis (Haarlem en Hoofddorp)	7529	89	4
Spijkenisse Medisch Centrum (Spijkenisse)	1185	100	2
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein en Woerden)	7914	88	6
St. Jans Gasthuis (Weert)	4689	94	6
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	5418	94	1
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	4105	97	3
Tjongerschans (Heerenveen)	4006	99	3
Treant Zorggroep, locatie Refaja Ziekenhuis (Stadskanaal)	1450	86	5
Treant Zorggroep, locatie Scheper Ziekenhuis (Emmen)	2762	92	6
Treant Zorggroep, locatie Ziekenhuis Bethesda (Hoogeveen)	1736	86	4
UMCG (Groningen)	6447	48	14
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis (Dirksland)	5374	100	5
VieCuri (Venlo en Venray)	7401	92	6
VUmc (Amsterdam)	5024	84	4
Waterlandziekenhuis (Purmerend)	5032	100	2
Westfriesgasthuis (Hoorn)	3996	100	5
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	5637	80	1
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	4942	97	1
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	5139	90	1
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	6191	100	7
Ziekenhuisgroep Twente (Almelo en Hengelo)	18307	100	1
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	5046	98	5
Zuwe Hofpoort Ziekenhuis (Woerden)	421	95	1

Beschouwing van de resultaten

Het aantal ziekenhuizen dat routinematig screent in verhouding tot vorig jaar gedaald; 82% heeft gegevens aangeleverd ten opzichte van 93% in 2016. Een aantal ziekenhuizen gaf aan dat data niet volledig zijn of dat de data nog niet betrouwbaar konden worden vastgesteld, o.a. door overgang op nieuw EPD. Mogelijk heeft dit ook bij andere ziekenhuizen gespeeld en ertoe geleid dat minder gegevens zijn aangeleverd. Sinds 2013 is het percentage gescreende patiënten op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek gestegen van 77%, naar 83% in 2014, 85% in 2015, 86% in 2016 en in 88% in 2017.

De norm voor het percentage screening is vastgesteld op 80%. Van de screenende ziekenhuizen scoren 9 ziekenhuizen lager dan deze norm.

Het percentage patiënten met screeninguitslag 'ondervoed' is gemiddeld $4,0\% \pm 2,8\%$ en varieert van 1 tot 14%.

Concluderend is te stellen dat het aantal ziekenhuizen dat systematisch screent op ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek is gedaald ten opzichte van vorig jaar. Het percentage patiënten met een screeningsuitslag ondervoed heeft een grote range. Een verklaring hiervoor kan gezocht worden in het soort ziekenhuis en daarmee in de complexiteit van de patiëntenpopulatie, invoering van nieuwe registratiesystemen en in de gebruikte screeningsmethode. De screeningsmethode is niet te achterhalen uit deze uitvraag.

De Stuurgroep Ondervoeding roept ziekenhuizen op om het percentage gewichtsverlies en de BMI³ te gebruiken om te screenen op ondervoeding op de polikliniek preoperatief verpleegkundig onderzoek om zo een meer correcte en vergelijkbare uitslag te krijgen. Dit kan ingebouwd worden in het elektronisch patiëntendossier of er kan gebruik gemaakt worden van de Voedingstoestandmeter⁴.

Deze factsheet wordt uitgegeven met als doel inzage te geven in de cijfers en uitkomsten van de verschillende ziekenhuizen. In de cijfers is terug te zien dat de absolute aantallen en de uitkomsten per ziekenhuis verschillen. Wij willen de ziekenhuizen dan ook stimuleren om onderling contact te zoeken met elkaar om met en van elkaar te leren.
